

Anvisning om aktörers ansvar för att återföra barn som avlägsnat sig olovligt från sin plats för vård utom hemmet eller inte återvänt dit

Social- och hälsovårdsministeriet, Polisstyrelsen och Nödcentralverket har sammanställt en gemensam anvisning som beskriver och förtydligar förfarandena och ansvaren mellan aktörerna för att hitta och återföra barn som avlägsnat sig olovligt från sin plats för vård utom hemmet eller inte återvänt dit. Även Institutet för hälsa och välfärd har deltagit i arbetet. Resultatet av samarbetet är en anvisning i tabellform som beskriver myndigheters och aktörers befogenheter och ansvar. Man har också gjort en närmare anvisning som förklarar tabellen.

Syftet med tabellen och anvisningen är att klargöra samverkan mellan socialväsendet, platserna för vård utom hemmet, polisen och nödcentralerna för att säkerställa att barns rätt till särskilt skydd faktiskt tryggas. De olika aktörernas förfaranden, begrepp och ansvar har samordnats enligt den lagstiftning som styr respektive aktörs arbete med syftet att aktörernas samverkan ska följa principen om barnets bästa. Anvisningen baserar sig på den gällande lagstiftningen, och medför således inga begränsningar eller ändringar i de gällande villkoren för att begära, få eller ge handräckning.

I tabellen beskrivs verksamhetsprocessen i sådana situationer där barnet inte hotas av någon konkret akut fara. I dessa fall är det polisen som ska sköta handräckningsuppdraget. Under handräckningsuppdragen är polisens befogenheter begränsade och består främst i att undanröja hinder när en socialmyndighet sköter sin uppgift. Tabellen är uppdelad i tre delar. I den första delen (1) beskrivs processen för en situation där det är representanten för platsen för vården utom hemmet som märker att barnet har avlägsnat sig olovligt från sin plats för vård utom hemmet eller inte återvänt dit. Den andra delen i tabellen (2) beskriver processen för en situation där barnet har setts eller där man vet var barnet befinner sig, och där det är föräldrarna eller någon annan som märkt barnets frånvaro (inte socialväsendet eller platsen för vården utom hemmet). Del 3 i tabellen (3) beskriver processen för en situation där polisen i samband med polisverksamheten märker barnets frånvaro. I varje rad beskrivs de olika aktörernas ansvar i de situationer som anges under numrorna och i den första spalten. En helhet består av alla rader vågrätt. De enskilda rutorna kan inte tillämpas utan helheten.

En situation där ett barn har avlägsnat sig olovligt från sin plats för vård utom hemmet eller inte återvänt dit kan vara så akut att den ska anses vara ett uppdrag för polisen i stället för ett handräckningsuppdrag. Under ett larmuppdrag kan polisen använda alla de befogenheter som den har enligt polislagen. Om man vet att en konkret och akut fara hotar barnets eller någon annan människas liv eller hälsa ska man genast kontakta nödcentralen om barnets situation. En sådan farlig situation kan till exempel vara att barnet betar sig självdestruktivt, är ett hot för andra eller är kraftigt berusat. Ett handräckningsuppdrag kan bli ett alarmuppdrag om läget eskalerar till exempel till våld. Ansvaren och förfarandena i dessa situationer beskrivs närmare i anvisningen.

Social- och hälsovårdsministeriet, Polisstyrelsen och Nödcentralverket fortsätter att ordna regelbundna samarbetsmöten och att uppdatera tabellen och anvisningen när det behövs på grund av ändringar i lagstiftningen eller behov som upptäckts i arbetet, så att man kan säkerställa rätten till trygghet hos barn i en särskilt utsatt ställning och en välfungerande myndighetsverksamhet.

Anvisning i tabellform: Praxis som gäller ett barn som utan tillstånd är frånvarande från en

plats för vård utom hemmet (familjehem eller barnskyddsanstalt) (pdf)

https://stm.fi/documents/1271139/1359574/Virka-aputaulukko_SV.pdf/ca6d49c9-e3ab-257a-52ff-5573032c2a82?t=1648191073767

Läsanvisning för tabell (pdf)

<https://stm.fi/documents/1271139/1359574/L%C3%A4sanvisning+f%C3%B6r+tabell+f%C3%B6r+handr%C3%A4ckning.pdf/04b76676-67f9-d028-d7c4-b83e67046f9e?t=1648192309566>

Mer information

Anna Cantell-Forsbom, direktör, tfn 0295 163 351

Julia Rosberg, sakkunnig, tfn 0295 163 768

Tiina Muinonen, konsultativ tjänsteman, tfn 0295 163 185